

Róðin Thomsen harmast um orðabókatørvin:

Fýlist á stirvna arbeiðs-lagið

– Ikki skuldi verið neyðugt við fleiri orðabókaútgávum. Men eg skilji væl menninar aftan fyri Stíðan, sum nú fara at geva eina danskt/føroyska orðabók út. Føroyingar hava ikki tíð at bíða eftir tí seinu og pjákutu Føroyamálsdeildini á Fróðskaparsetrinum. Har gongur alt so seint fyri seg. 17 ár eru síðan teir seinast góvu danskt/føroysku orðabókina út, og móðurmálsorðabókin er ikki komin enn. Orsøkin er einföld, tað valdar so stór ósemja innan Føroyamálsdeildina um markið millum føroyskt og danskt, at einki kemur burtúr, sigur hann

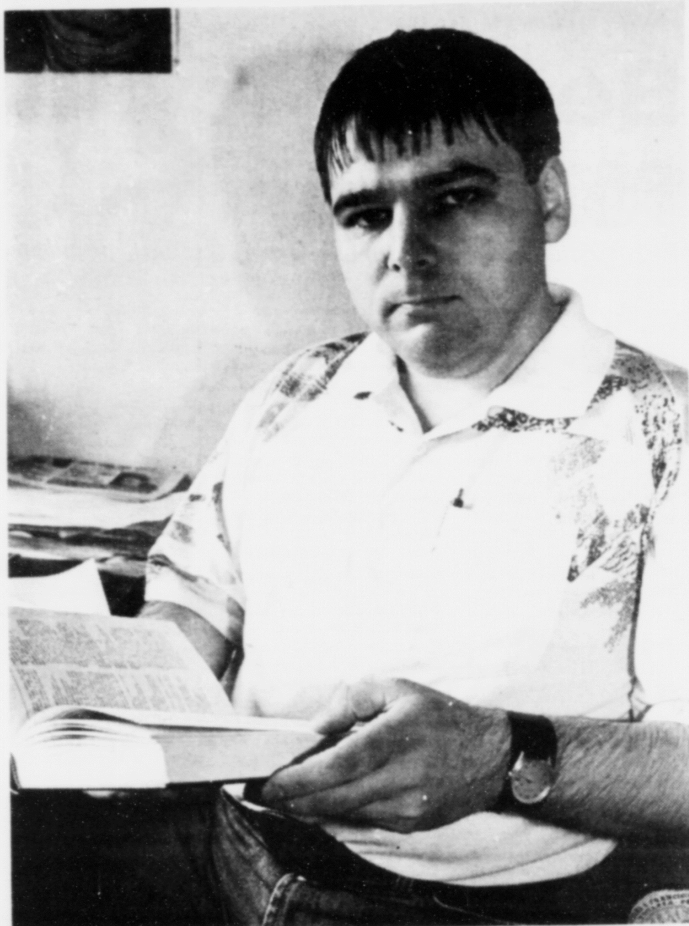
Skrivandi fólk, tey sum ganga í skúla og annars tey flestu, id av og á skulu festa móðurmálið niður á blað, kenna saknir av vantandi orðabókunum á egnum skinni. Orðabókur, har móðurmálið, errið, stendur mótvægis einum útlendskum máli. Danskt/føroyska orðabókin, er ótíðarhóskandi. Seinasta útgávan, við uppskoyti, kom í 1977. Vit skriva í dag 1995 og 18 ár eru liðin síðan hesa bótandi útgávu. Viðvíkjandi føroyskt/dansku orðabókini stendur uppáttur verri til. Á

hesum økinum er einki útkomið, síðan Jóhan Hendrik Winther Poulsen greiddi eykabindið til føroysku/dansku orðabókina hjá M.A. Jacobsen og Chr. Matras úr hondum.

Hetta hendi í 1974, vit skriva í dag 1995 og sostatt eru 21 ár liðin síðan vit fingi eitt nýtt dagfært amboð til at røkja móðurmálið. Og ólukkan er tann, at móðurmálið er spillivandi og tey sum ikki hava fingið máloyra í vøggugávu, tørva dagfærdar orðabókur, fyri at kunna standa seg í bærlegari

skrivning. Orðabókur við føroyskum málbúna til øll tey nýggju orðini og hugtøkini sum koma fram javnan.

– Orsøkin til, at eg nú velji at standa fram og siga mína hugsan um orðabókagerð í Føroyum eru tíðindini í Degi og Viku herfyri, at menn, uttan fyri Fróðskaparsetrið, í næstum fara at geva eina danska/føroyska orðabók út. Eg havi starvast á bandasavninum á Føroyamálsdeildini og hóast eg ikki havi sitið í nøkrum leiðandi starvi, heldur havi

Róðin Thomsen harmast um seinføri á Føroyamálsdeildini

verið maðurin á gólvinum, so havi eg eygleitt, hvussu orðabókaarbeiðið er farið fram og havi mína hugsan um, hvi tað gongur so seint, at fáa nakað frá hondini á Føroyamálsdeildini. Eg haldi, at hetta arbeiðið gongur so illa, at eg havi valt at siga upp, eg orki ikki at siggja skilaloysi meira. Tað átti ikki at verið neyðugt at orka var nýtt til at geva fleiri orðabókur út. Orkan átti at verið savnað um eina. Men sum gongdin er á Føroyamálsdeildini í løtuni, har gongur ikki fyri seið, so skilji eg væl, at fólk uttanfyri missa tolið, taka málið í egna hond og bota um risastóra orðabókatørvin, sigur Róðin Thomsen.

Markið millum føroyskt og danskt

– Størsti trupulleikin á Føroyamálsdeildini er, at tey sum starvast ganga í tveimum bólkum, tá tað snýr seg um hvar markið skal liggja millum danskt og føroyskt. Tey, sum sita og stríðast við móðurmálsorðabókina vilja hava so lítið danskt árin sum møguligt. Tey vilja heldur nýta íslendskt sum fyrmynd. Tey, sum sita og gera danskt/føroysku orðabókina óttast ikki so nógv ríkismálið í landsúðri. Her stendur stríðið og tað er orsøkin til, at so lítið fæst frá hondini. Og vit mugu viðganga, at lítið kemur frá hondini, tá ávíkavist 18 og

21 ár eru síðan at nøkur orðabók er útkomin millum føroyskt og danskt. Eisini, at vit enn ikki eiga eina móðurmálsorðabók, góð 100 ár eftir tiltakna jóla-fundin, sigur Róðin.

– Tað er av størsta týdningi, at okkurt verður gjørt við stríðið um markið millum føroyskt og danskt. Eg haldi at ein breið nevnd, manna við fólk av Føroyamálsdeildini og við fólk uttanfyri, skuldi sett seg niður og útgreina hetta mark. Orðað eina manna-gongd hvat danskt vit kunnu loyva okkum í mál-inum, og hvussu hetta kann gerast. Tann niðurstøða, hendað nevnd kemur til, skal fylgjast á Føroyamálsdeildini og fyrst tá er gjørligt at fáa dagfærdar orðabókur við jøvnum millumbilum. Neyðugt er, at skera í gjøgnum, hvør Hannus og Janus kann ikki hava eina meining, við tí úrslitið, at onki kemur burtúr. Hann kann hava eina meining, men hon má ikki sleppa at seinka nýggjum orðabókum. Hendað nevnd skuldi fingið ásett eina tíðarfreist til at útgreina markið og tá tíðin var liðin, so skuldi staðið svart uppá hvítt hvussu danskan vit kunnu loyva okkum føroyskan málbúna at verið. Nevndir verða settar til næstan alt í Føroyum, tað eigur eisini at bera til at seta eina nevnd, sum kann veita móðurmálinum eina tæ-

asta, ikki um 20 ár, men nú, sigur Róðin Thomsen.

Róðin visir við dønum á gongdar leiðir hvussu stríðið millum føroyskt og danskt verður loyst, ella tá tað valdað útlendsk orð, sum verða nýtt í føroyskum. Orð, sum eru kend millum manna.

Hann nevnr, at eitt nú orðið matematikkari er ikki nevnt í danskt/føroysku orðabókini hóast orðið verður nýtt í vanligari talu av so at siga hvørjum ungum føroyingi. Í staðin stendur stóðfrøðingur.

– Eg haldi at pláss átti av verið fyri báðum orðunum, soleiðis at smíðaða orðið stóðfrøðingur stóð sum nummar eitt og matematikkari sum nummar tvey, sigur Róðin.

– Tá eg sigi ein breið nevnd, so er tað útfrá tí áskoðan, at móðurmálið er ogn Føroya Fólks ikki ein lutur, id bert málfrøðingar kunnu hugna sær við. At fólk uttan fyri Føroyamálsdeildina kemur við í slíka nevnd, kann minna málfrøðingarnar á at móðurmálið frívist og mennist uttan fyri múrararnar á Fróðskaparsetrinum, at tað búast og sanniliga eisini at tað fylgir við tíðini, sigur Róðin Thomsen.

– Hóast eg ikki havi drúgvan starvsaldur á Fróðskaparsetrinum, so havi eg sæð somikið, at hetta setur

Føroyamálsdeildin er alt ov stirvin

